

Mültecilerle Dayanışma Derneği

📍 Uğur Mahallesi 848 Sokak No:16 Konak - İzmir

☎ 0 232 483 54 21 / 0 549 483 54 21 / 0 549 483 54 22

📞 0 232 483 54 21

✉ bilgi@multeci.org.tr

www.multeci.org.tr



AYRIMCILIK ve NEFRET SUÇU

"Bu broşür, ECHO (AB İnsani Yardım Fonu) mali katkısıyla ve DRC ile gerçekleştirilen ortaklık kapsamında hazırlanmıştır."



Funded by
European Union
Humanitarian Aid



Ayrımcılık ve Nefret Suçu

Ayrımcılık

Dil, din, ırk, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, yaş, engellilik, politik görüş farklılığı ve diğer nedenlerden ötürü bir kişiye veya gruba karşı keyfi olarak eşit davranmamak, haklarından faydalanmalarına engel olmak, ya da onları mağdur etmek anlamına gelmektedir.

Türk kanunlarında, herkesin eşit olduğu, kimseye ayrımcılık yapılmayacağı kabul edilmiştir. Okulda, hastanede veya benzeri kamu kurumlarında ırkınız, diliniz, dininiz, etnik kökeniniz, cinsiyetiniz, cinsel yöneliminiz, cinsel kimliğiniz, yaşınız, engellilik durumunuz, politik görüşünüz ve benzeri nedenleri ile ayrımcılığa uğradığınızı düşünüyorsanız, ayrımcılık yapan ilgili kişiyi ilgili kurumun disiplin birimlerine bildirebilir veya ilgili kurumun bağlı olduğu müdürlüklere başvurabilirsiniz.

Nefret ve ayrımcılık Türk Ceza Kanununun (TCK) 122. maddesine göre suç olarak tanımlanmıştır. Bu kanun maddesine göre: Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle mülk satmama, devretmeme, kiraya vermeme; kamunun sağladığı bir hizmetten faydalanmasına engel olma veya ekonomik faaliyette bulunmasına engel olmak suçtur ve hapis cezası vardır.



Nefret Suçu

İrk, dil, din, etnik köken, renk, siyasi düşünce cinsiyet ve cinsel yönelim gibi çeşitli nedenlerden ötürü bir kişiye veya gruba karşı işlenen şiddet içeren suçlardır. Şiddet suçu kişiye karşı olabileceği gibi kişinin malına karşı da olabilir. Şiddet içeren suçlar, Türk Ceza Kanununun ilgili maddelerine göre cezalandırılırlar.

Ayrımcılık nedeni ile haklarınız ihlal ediliyorsa - veya size veya malınıza yönelik şiddet içeren bir nefret suçu işlendiyse, polis karakoluna müracaatta bulunabilir, savcılığa başvurabilir, derneğimize danışabilirsiniz.



Mültecilerle Dayanışma Derneği

📍 Uğur Mahallesi 848 Sokak No:16 Konak - İzmir

☎ 0 232 483 54 21 / 0 549 483 54 21 / 0 549 483 54 22

📞 0 232 483 54 21

✉ bilgi@multeci.org.tr

www.multeci.org.tr



"Bu broşür, ECHO (AB İnsani Yardım Fonu) mali katkısıyla ve DRC ile gerçekleştirilen ortaklık kapsamında hazırlanmıştır."



Funded by
European Union
Humanitarian Aid



ÇALIŞMA İZİNİ



Çalışma İzni

Türkiye'ye sığınma amacı ile gelen ve uluslararası koruma başvuru sahibi, şartlı mülteci veya geçici koruma statüsü olan kişiler bir işverenin yanında çalışabilmek veya kendi iş yerlerini açabilmek için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından çalışma izni almak durumundadırlar. Mülteci veya ikincil koruma statüsüne sahip kişilerin kimlik kartları çalışma izni yerine de geçmektedir.

Başvurular Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın web sayfasından yapılmaktadır. Web sayfasında bulunan yabancı çalışma izni başvuru kısmına girerek otomasyon sistemine gerekli belgeler yüklenmelidir. Eğer bir işveren yanında çalışacaksınız işvereninizin sizin adınıza çalışma iznine başvuracaktır. Eğer iş kuracaksınız, çalışma iznine kendinizin başvurması gerekmektedir.

Çalışma izni için gerekli başvuru belgeleri ve değerlendirme kriterlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının internet sitesinden veya 170 numaralı hattı arayarak öğrenebilirsiniz.

Eğitim ve sağlık mesleklerinde çalışacak kişilerin çalışma iznine başvurmadan önce ön izin almaları gerekmektedir. Eğitim sektöründe çalışacak kişilerin Milli Eğitim Bakanlığı'ndan veya Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı'ndan, sağlık sektöründe çalışacak olanların ise Sağlık Bakanlığı'ndan ön izin almaları gerekmektedir.

Türkiye'de bulunan Geçici Koruma altındaki kişilere hizmet vermek üzere, AFAD kamplarında ve göçmen sağlığı merkezlerinde çalışmak isteyen Suriye uyruklu bir sağlık meslek mensubu, mesleğini yapabilmeye yetkili olduğuna dair belgeyi sunarak, diploma denkliği veya uzmanlık belgesi denkliği almadan çalışabilir.

Türkiye'de bazı meslek dallarında yabancıların çalışması yasaktır. Yabancıların çalışmasına izin verilmeyen meslek grupları şunlardır: eczacılık, diş hekimliği, veterinerlik, avukatlık, noterlik, gümrük müşavirliği, hastabakıcılık, özel hastanelerde sorumlu müdürlük, özel veya kamu kuruluşlarında güvenlik görevliliği.

Çalışma izni başvurusu 30 gün içerisinde değerlendirilir. Eğer çalışma izni başvurusu kabul edilirse Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca harç yatırılması istenecektir. Bu harç yatırıldıktan sonra çalışma izni kartı gönderilecektir.

İşte çalışmaya başladıktan sonra en geç 15 gün içerisinde Bakanlığa bildirim zorunluluğu vardır. Aynı şekilde işten ayrıldıktan sonra da en geç 15 gün içerisinde Bakanlığa bildirim zorunluluğu bulunmaktadır.

Çalışma izni olmadan çalışmanın idari para cezası vardır. Eğer çalışma izniniz olmadan birinin yanında çalıştığınız veya kendi işinizi yaptığınız tespit edilirse size para cezası verilecektir. Buna ek olarak uluslararası koruma altına olan kişilerin çalışma izni olmadan çalıştıkları tespit edilirse, sığınma başvuruları geri çekilmiş sayılır ve haklarında sınır dışı kararı alınabilir.

Uluslararası koruma veya geçici koruma sonlandığında var olan çalışma izni de sonlanır.

İşten ayrıldığınızda da çalışma izniniz sonlanır. Yeni bir yerde çalışacaksanız yeniden çalışma iznine başvurmanız gerekmektedir.

İşveren Yanında Çalışacaksanız (Bağımlı olarak çalışma):

- İçerisinde 99'lu yabancı kimlik numarasını içeren Kimlik Belgesinin olması ve bu kimliğin düzenlenmesinin üzerinden en az 6 ay geçmiş olması gerekmektedir.
- Geçici Koruma kaydının olduğu ilde veya ikamet ilinde çalışma başvurusunda bulunulabilir.
- Önceden devam eden çalışma izni ya da başvurusunun olmaması gerekmektedir.
- İş sözleşmesinin imzalanmış olması gerekmektedir.
- Çalışma izni en fazla 1 senelik verilmektedir fakat uzatmaya başvurabilirsiniz. Uzatmaya başvurma süresi, çalışma izni bitimine 60 gün kalmasından itibaren yapılamalıdır.
- Çalışma izni olanlara asgari ücretin altında ücret ödenemez ve Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) girişlerinin yapılması gerekmektedir.

Kendi işini kuracak olanlar (Bağımsız çalışma)

- İçerisinde 99'lu yabancı kimlik numarasını içeren Kimlik Belgesinin olması ve bu kimliğin düzenlenmesi üzerinden en az 6 ay geçmiş olması gerekmektedir.
- Vergi Dairesinden vergi numarası almanız gerekmektedir.
- Çalışma izni almadan önce şirketi kurmuş olmanız gerekmektedir. Bu şirketin bilgilerini kullanarak e-devlet sistemi üzerinden başvurunuzu gerçekleştireceksiniz. Fakat çalışma izni gelmeden şirket faal hale gelmemelidir.

Mevsimlik tarım ve hayvancılık işlerinde çalışacak olanlar

- Mevsimlik tarım ve hayvancılık işçiliğinde çalışacaklar için çalışma iznine değil çalışma izni muafiyetine başvurmak gerekmektedir. Bu muafiyet belgesini almak için, kayıtlı olunan ilin valiliğine başvurup çalışma izni muafiyet belgesi almaları gerekmektedir. Çalışma izni muafiyeti için de yine en az 6 ay önce verilmiş olan Geçici Koruma Kimlik Belgesi gerekmektedir. Kişi hangi ilde kayıtlı ise o ilde çalışma izni muafiyetine başvurabilir.

İlgili mevzuat

- 6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu
- Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Uluslararası Koruma Statüsü Sahibi Kişilerin Çalışmasına Dair Yönetmelik
- Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik

Mültecilerle Dayanışma Derneği

📍 Uğur Mahallesi 848 Sokak No:16 Konak - İzmir

☎ 0 232 483 54 21 / 0 549 483 54 21 / 0 549 483 54 22

📞 0 232 483 54 21

✉ bilgi@multeci.org.tr

www.multeci.org.tr



"Bu broşür, ECHO (AB İnsani Yardım Fonu) mali katkısıyla ve DRC ile gerçekleşen ortaklık kapsamında hazırlanmıştır."



Funded by
European Union
Humanitarian Aid



GERİ GÖNDERMEME İLKESİ



GERİ GÖNDERMEME İLKESİ – NON REFOULEMENT

- Geri göndermeme iltica hukukunun en temel kuralı ve en temel ilkesidir.
- Bir kişinin zulüm riski olan yere geri gönderilmemesini, sınır dışı edilmemesini, iade edilmemesini ifade eder.
- Bu ilke, 1951 Birleşmiş Milletler Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Cenevre Sözleşmesi'nin 33. Maddesinde "Hiçbir taraf devlet, bir mülteciyi, ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğü tehdit altında olacak ülkelerin sınırlarına, her ne şekilde olursa olsun geri göndermeyecek veya iade etmeyecektir." şeklinde düzenlenmiştir
- Aynı zamanda zulüm riski olan yere gönderme, İşkenceye veya Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezaya Karşı BM Sözleşmesi'nde (madde 3), 1949 Cenevre Sözleşmesi'nde (madde 45/4), BM Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nde (madde 7), Kaybolmaya Karşı Herkesin Korunması Hakkında Bildiri'de (madde 8), Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi (madde 11), Kanun Dışı, Keyfi ve Yargısız İnfazların Etkili Bir Şekilde Önlenmesi ve Soruşturulması Hakkında Prensipler'de (ilke 5) açıkça veya yorumla bağlı olarak yasaklanmıştır.
- Türkiye bu sözleşmelerin hepsine taraftır ve bu sözleşmelere uyma yükümlülüğü vardır.
- Türkiye'nin ulusal mevzuatında da 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 4. maddesinde Geri Gönderme Yasağı başlığı ile "Bu Kanun kapsamındaki hiç kimse, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilemez." şeklinde düzenlenmiştir.

- Benzer hüküm Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in 4. maddesinde de düzenlenmiştir.
- Eğer zulüm göreceğiniz bir yere gönderilme riski ile karşı karşıyaysanız mutlaka adli yardım talebi için Barolara veya danışma için mültecilere destek sağlayan diğer sivil toplum kurumlarına müracaat ediniz.



Mültecilerle Dayanışma Derneği

📍 Uğur Mahallesi 848 Sokak No:16 Konak - İzmir

☎ 0 232 483 54 21 / 0 549 483 54 21 / 0 549 483 54 22

📞 0 232 483 54 21

✉ bilgi@multeci.org.tr

www.multeci.org.tr



"Bu broşür, ECHO (AB İnsani Yardım Fonu) mali katkısıyla ve DRC ile gerçekleştirilen ortaklık kapsamında hazırlanmıştır."



Funded by
European Union
Humanitarian Aid



YÜKSEKÖĞRETİM



Türkiye'de Yükseköğretim

Türkiye'de yaşayan **Geçici Koruma** veya **Uluslararası koruma** kapsamında olan lise mezunu öğrenciler yükseköğretime (lisans, yüksek lisans ve doktora) devam edebilirler. Üniversitelere başvurmanın birkaç yöntemi vardır:

1. Türkiye burslarına başvuru yapmak www.turkiyeburslari.gov.tr

- Online başvuru yapılmaktadır ve genellikle Mart ile Mayıs arasındadır
- Okumak istenilen bölümler ve üniversiteler tercih edilebilir ancak bu başarı durumunuza ve Türkiye Burslarının belirlediği şartlara göre değerlendirilir.

2. Üniversitelerin yaptığı Yabancı Öğrenci Sınavına (YÖS) girmek

- Bu sınavı her üniversite kendisi yapmaktadır ve genellikle Mayıs ile Ağustos arasındadır. YÖS tarihlerini üniversiteleri arayarak öğrenebilirsiniz.
- Başvurular Türkiye içerisinden yapılır.

3. Bazı üniversitelere direkt lise diploması ile başvuru yapabilirsiniz

- Başvurular genellikle Mayıs ile Ağustos arasındadır.
- Online veya üniversiteye gidip başvuru yapabilirsiniz.

4. Türkiye'de üniversite listesi www.yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz

Geçici koruma kapsamında olan öğrenciler için

- Tüm uluslararası öğrenciler ile aynı şekilde başvuru hakları vardır.
- Türkiye burslarında <http://suriye.turkiyeburslari.gov.tr/> adresinde ayrı bir başvuru sistemi bulunmaktadır.
- Suriye'de yaşanan olaylar nedeniyle 2013-2014 eğitim ve öğretim döneminden önce gelen öğrenciler için **öğrencinin beyanına dayanılarak belirli üniversitelerde yatay geçiş hakkı** sunulmuştur ancak bu uygulama artık kaldırılmıştır. yok.gov.tr
- Hala yatay geçiş kabul eden üniversiteler bulunmaktadır ancak ders içeriği ve transkript sunma zorunluluğu vardır.

Önemli Notlar

- **YÖS Başvuru ücreti** üniversiteden üniversiteye değişmektedir. Bazı üniversiteler ücretsiz olarak başvuru alırken, bazıları ise 50 ile 500 TL arası bir ücret talep edebilirler.

- **Geçici Koruma kapsamında** olan öğrencilerden harç alınmayacağına dair resmi gazetede yayınlanmış karar: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/08/20150825-5-1.pdf>
- **Uluslararası Koruma kapsamında** olan öğrencilerden harç alınmaktadır. Kanuna göre, üniversiteler TC vatandaşlarının ödediği harcın 5 katına kadar harç talep edebilirler. Talep edilecek harç miktarı üniversiteden üniversiteye ve bölümden bölüme değişiklik göstermektedir.

Başvuru esnasında gerekli evraklar

(Belgeler başka bir dilde hazırlanmışsa Noterden onaylı Türkçe çevirisi yapılmalıdır.)

- Lise diplomasının aslı ve Türkiye'den alınmış denklik belgesi (İl Mili Eğitim Müdürlüklerinden alınır.)

Geçici Koruma kapsamında olan öğrenciler için Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından yılda bir kez olmak üzere, Mayıs ve Temmuz ayları arasında, denklik sınavı yapılmaktadır. İnternet sitesinde denklik sınavı için duyuru yapılmaktadır.

- Transkript
- Kimlik veya dengi belgeler(pasaport, geçici koruma kimlik kartı...)
- Resim
- Kayıt harcı (Üniversitelere göre değişkenlik gösterir, Geçici Koruma kapsamında olanlar harçtan muaftır.)
- Kayıt yaptırılacak bölümün eğitimi Türkçe ise öğrencinin Türkçe seviyesini gösteren belge (TÖMER diploması ya da üniversitenin Türkçe muafiyet sınavından alınan geçer not)
- Kayıt yaptırılacak bölüm İngilizce ise öğrencinin İngilizce seviyesini gösteren belge (Üniversitenin İngilizce muafiyet sınavından alınan geçer not da kabul edilmektedir.)